

КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Виготовлено за підтримки
Міжнародного Комітету Червоного Хреста

КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Допущено Міністерством оборони України
як посібник для військовослужбовців
Збройних Сил України.

Основна мета посібника — пояснити
особовому складу ЗСУ основні принципи
міжнародного гуманітарного права (МГП).

**МІЖНАРОДНЕ
ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО,
АБО ПРАВО ВІЙНИ,
ПРАГНЕ ПОМ'ЯКШИТИ
НАСЛІДКИ ВІЙНИ,
ВОНО ОБМЕЖУЄ ВИБІР
ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ
ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ,
ЗОБОВ'ЯЗУЄ СТОРОНИ,
ЩО ВОЮЮТЬ, ЩАДИТИ
ОСІБ, ЯКІ НЕ БЕРУТЬ
АБО ПЕРЕСТАЛИ БРАТИ
УЧАСТЬ В БОЙОВИХ ДІЯХ**

Під час війни необхідно дотримуватися певних правил щодо ведення воєнних дій.

Такі правила містяться, головним чином, в чотирьох Женевських конвенціях про захист жертв війни 1949 року та у двох Додаткових протоколах до них 1977 року.

Майже всі держави світу взяли на себе зобов'язання за Женевськими конвенціями щодо:

- необхідності однакового догляду за пораненими, своїми і противника;
- поваги до фізичної недоторканності, честі, гідності, сімейних прав, моральних засад і релігійних переконань особи;
- заборони тортур і жорстокого поводження, страти без суду і нещадного знищення, депортації, взяття заручників, мародерства, грабувань і знищення цивільних об'єктів;
- надання права делегатам Міжнародного Комітету Червоного Хреста відвідувати осіб, які перебувають в полоні чи в ув'язненні, і мати з ними розмову без свідків.

Відповідно до чинного законодавства Україна також має обов'язки за цими конвенціями.

У Збройних Силах України дотримання МГП регулюється в першу чергу наказом Міністра оборони України № 164 від 2017 року.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

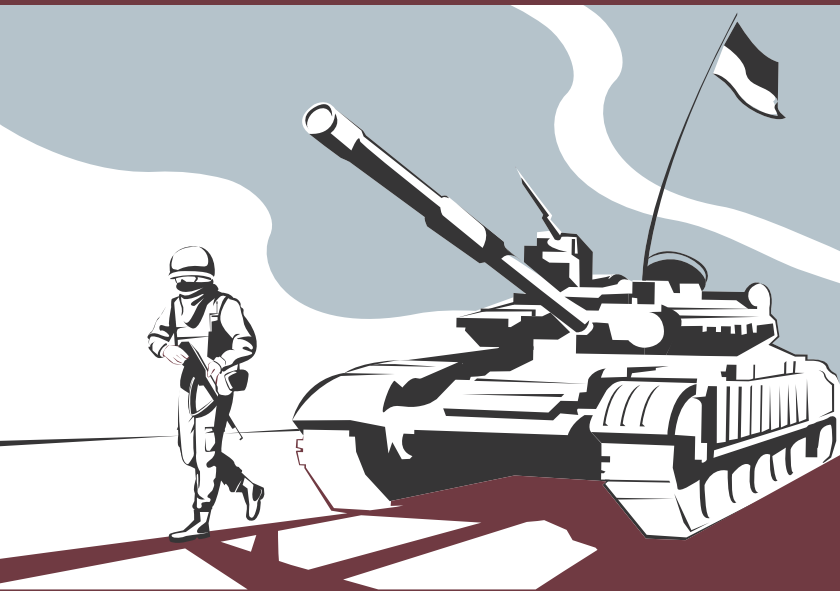

**СОЛДАТ — ЗАХИСНИК ДЕРЖАВИ
І НАРОДУ, ВІН ПОВИНЕН ЗНАТИ
І ПОВАЖАТИ ПРАВО ВІЙНИ**

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

1. Будь дисциплінованим солдатом. Пам'ятай, що порушення права війни дискредитує і державу, і армію, і солдата. Замість того, щоб послаблювати боєздатність противника, такі порушення часто зміцнюють його.
2. Вести бойові дії дозволяється тільки проти противника, нападати дозволяється тільки на військові об'єкти. Забороняється безпосередньо нападати на цивільних осіб, за винятком тих випадків, коли вони безпосередньо беруть участь у воєнних діях.
3. Не спричиняй надмірних руйнувань більших, ніж це потрібно для виконання бойового завдання.
4. Не веді бій з противником, якого знешкоджено, або з тим, хто здається. Роззброй його і передай своєму командирові.
5. Підбирай поранених і хворих, надавай їм допомогу незалежно від того, на чиєму боці вони воювали.
6. Поводься гуманно зі всіма цивільними особами та із захопленим противником.
7. З військовополоненими слід поводитися гуманно, вони зобов'язані повідомити лише відомості, які необхідні для встановлення їх особи. Фізичні або психічні тортури над військовополоненими забороняються.
8. Взяття заручників забороняється.
9. Утримуйся від будь-яких актів помсти.
10. Стався з повагою до осіб і об'єктів з емблемою Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, з білим прапором і з емблемами, якими позначені культурні цінності, об'єкти цивільної оборони та споруди, що містять небезпечні сили.
11. Стався з повагою до чужої власності. Грабування забороняється.
12. Намагайся перешкоджати порушенню цих правил. Про всі порушення доповідай командирові.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

Пам'ятайте, що країна дає вам зброю для захисту інтересів держави і мирного життя народу.

Ви зобов'язані дотримуватися законів, виконувати вимоги військової присяги, статутів, накази командирів.

Ви повинні берегти військову честь, захищати власну й поважати чужу гідність.

Поважаючи гуманність, ви завойовуєте підтримку людей.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

Накази мають відповідати вимогам норм міжнародного гуманітарного права.

Командир повинен віддавати чіткі й точні накази.

Накази мають бути законними, віддаватися тільки в інтересах служби і виконуватися дозволеними засобами.

РОЗУМІЙТЕ ТА ВИКОНУЙТЕ НАКАЗИ КОМАНДИРА

За віддання і виконання завідомо злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

ЛЮДИНА Є ОСНОВОЮ СУСПІЛЬСТВА.
БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ Є БЕЗПЕКОЮ
СУСПІЛЬСТВА.
ЗБРОЙНІ СИЛИ ГАРАНТУЮТЬ
БЕЗПЕКУ ЛЮДЕЙ.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

Поважайте життя людей, захоплених в полон, або тих, які здалися в полон, а також поранених.

- Роззбройте їх.
- Забезпечте гуманне поводження з ними та їх захист.
- Надайте необхідну допомогу пораненим.
- Передайте їх своєму командирові.

НЕ ВЕДІТЬ БІЙ З ПРОТИВНИКОМ, ЯКОГО ЗНЕШКОДЖЕНО, АБО З ТИМ, ХТО ЗДАЄТЬСЯ

ПАМ'ЯТАЙТЕ:

- військовополонений повинен повідомити лише відомості, що дають змогу встановити його особу, — ім'я та прізвище, звання, дату народження, особистий номер;
- військовополоненому мають бути залишені документи, що посвідчують особу, предмети одягу, продукти харчування, речі особистого користування та особистого захисту (металева каска, протигаз, бронежилет тощо).

Катування може бути психічним і фізичним. Жодне з них неприпустиме. Ніщо не виправдовує катування та жорстокість у будь-яких формах.

НЕ ДОПУСКАЙТЕ КАТУВАНЬ

Вбивства заборонені.

Тілесні покарання неприпустимі.

Принизливе й образливе поводження заборонені.

ЖІНОК ТА ДІТЕЙ СЛІД ПОВАЖАТИ З ПРИЧИНИ ЇХ СТАТІ ТА ВІКУ

Статеві злочини караються законом. Участь у таких діях чи їх дозвіл ганьбить вас і ваше звання.

ПОВАЖАЙТЕ ВРАЗЛИВІ КАТЕГОРІЇ ОСІБ

Ми повинні поважати: жінок, дітей, хворих, пристарілих, та всіх членів суспільства взагалі. Ті, хто не в змозі захистити себе, потребують турботи та особливої уваги.

ПАМ'ЯТАЙТЕ:

Збройні сили є частиною суспільства, і, як захисники суспільства, ми маємо завойовувати повагу людей; захищаючи людську гідність, ми здобуваємо підтримку людей.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

ТОЙ, ХТО ГРАБУЄ І КРАДЕ, СТАЄ
ЗВИЧАЙНИМ КРИМІНАЛЬНИМ
ЗЛОЧИНЦЕМ І ЗАВЖДИ НЕСЕ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА СКОЄНЕ.

ПОВАЖАЙТЕ ВЛАСНІСТЬ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ

Крадіжка, навіть дрібна, вражає громадян.

НЕ ЗНИЩУЙТЕ

Не слід чинити надмірних руйнувань, більших ніж це потрібно для виконання бойового завдання.

ВИННІ МАЮТЬ БУТИ ПРИТЯГНУТІ
ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ АБО
КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.

Ніхто не повинен уникнути відповідальності перед законом у випадку порушення права війни.

НЕ ДОЗВОЛЯЙТЕ БЕЗКАРНОСТІ

Слід запобігати будь-яким порушенням права війни.

Про кожне порушення права війни необхідно доповідати безпосередньому начальникові.

ПОРУШЕННЯ ПРАВА ВІЙНИ КАРАЄТЬСЯ

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

ПАМ'ЯТАЙТЕ:

- кожна людина має право на справедливий, належним чином установлений суд;
- кожній людині надається право на захист;
- ніхто не може бути визнаний винним, доки не доведена його вина.

**КОЖНА ЛЮДИНА МАЄ
ПРАВО НА ЗАХИСТ
ВІДПОВІДНО
ДО ОСНОВНИХ
ЮРИДИЧНИХ ГАРАНТІЙ**

**ПОЗБАВЛЕННЯ ЦЬОГО
ПРАВА Є ПОРУШЕННЯМ**

СЕРЙОЗНІ ПОРУШЕННЯ ПРАВА ВІЙНИ КВАЛІФІКУЮТЬСЯ ЯК ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ

Законодавством України встановлена кримінальна відповідальність, серед іншого, за:

- мародерство;
- насилля по відношенню до населення в районі воєнних дій;
- погане поводження з військовополоненими;
- незаконне носіння знаків Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та зловживання ними.

ПОРУШЕННЯМИ ПРАВА ВІЙНИ ВИЗНАЮТЬСЯ, СЕРЕД ІНШОГО:

- усі види вбивства, каліцтва, жорстокого поводження, катування;
- посягання на людську гідність, зокрема образливе і принизливе поводження;
- взяття заручників;
- застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного належним чином установленим судом;
- перетворення цивільного населення або окремих цивільних осіб в об'єкти нападу;
- вчинення нападу на установки або споруди, які містять небезпечні сили;
- знищення культурних цінностей, історичних пам'яток.

ПРАВИЛА ДЛЯ СОЛДАТА

Стався з повагою до осіб і об'єктів з емблемою Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, з білим прапором і з емблемами, якими позначені культурні цінності, об'єкти цивільної оборони та споруди, що містять небезпечні сили.

ФУНКЦІЇ МІЖНАРОДНОГО КОМІТЕТУ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА (МКЧХ)

МКЧХ є неупередженою, нейтральною і незалежною організацією, цілі та завдання якої полягають у тому, щоб захищати людей, постраждалих від збройних конфліктів, і надавати їм допомогу. Представники МКЧХ:

- відвідують затриманих з метою ознайомлення з умовами їх утримання. При необхідності займаються репатріацією звільнених осіб;
- забезпечують доставку повідомлень Червоного Хреста роз'єднаним членам сімей та з'єднують такі сім'ї;
- розподіляють гуманітарну допомогу серед найбільш уразливих груп населення, які постраждали в результаті бойових дій;
- надають медичні матеріали лікарням і диспансерам, що надають допомогу пораненим чи хворим, які постраждали в результаті бойових дій;
- допомагають відновити систему постачання населення питною водою та проводять інші заходи в галузі санітарії та гігієни в умовах надзвичайної обстановки;
- поширюють серед осіб, які носять зброю, знання про вимоги МГП.

ПРАВО ВІЙНИ — це сукупність міжнародних правил ведення військових дій та захисту жертв таких дій.

КОМБАТАНТИ — це особи, які входять до складу збройних сил (за винятком медичного і духовного персоналу). Їх можна розпізнати за такими ознаками: встановленою формою одягу, постійними розпізнавальними знаками чи по зброї, яку вони відкрито носять.

ВІЙСЬКОВОПОЛОНЕНІ — це комбатанти, які захоплені в полон противником.

ВІЙСЬКОВІ ОБ'ЄКТИ — це об'єкти, які за своєю сутністю, розташуванням, метою чи способом використання ефективно сприяють веденню військових дій і чиє часткове або повне зруйнування, захоплення або нейтралізація в обставинах, що склалися на конкретний момент часу, надає явну військову перевагу. Ними можуть бути, наприклад, комбатанти, військові і транспортні засоби, а також позиції та ділянки місцевості, що мають значення для тактики бою.

ЦИВІЛЬНІ ОСОБИ — особи, які не входять до складу збройних сил.

ЦИВІЛЬНІ ОБ'ЄКТИ — об'єкти, що не використовуються з воєнною метою.

ОСОБИ ТА ОБ'ЄКТИ, ЩО КОРИСТУЮТЬСЯ ОСОБЛИВИМ ЗАХИСТОМ

Зазначені особи та об'єкти позначаються розпізнавальними знаками.

Військова та цивільна медичні служби, їх персонал

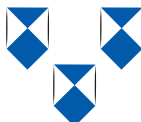

Цивільна оборона

КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ, ЇХ ПЕРСОНАЛ

Загальний захист

Особливий захист

Споруди, що містять небезпечні сили: греблі, дамби, атомні електростанції

Прапор перемир'я (білий прапор), що використовується для переговорів чи капітуляції

**ПРИ ВИРІШЕННІ ПИТАНЬ,
ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОТРИМАННЯ
МІЖНАРОДНИХ ПРАВИЛ ВЕДЕННЯ
ВОЄННИХ ДІЙ, НЕОБХІДНО ЗВЕРТАТИСЯ
ПО ДОПОМОГУ ДО ВАШОГО
БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО КЕРІВНИКА
АБО ЮРИДИЧНОГО РАДНИКА
ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ**

ПЕРША ДОПОМОГА

Виготовлено за підтримки
Міжнародного Комітету Червоного Хреста

ПЕРША ДОПОМОГА

ПЕРША ДОПОМОГА

У цьому буклеті міститься інформація про надання першої допомоги в надзвичайній ситуації та опис відповідних правил. Передбачити кожну ситуацію неможливо, тому керівництво носить загальний характер. Пропонована програма дій та заходів повинна застосовуватися з урахуванням:

- місцевих вимог;
- доступних ресурсів;
- ефективних практичних підходів, якими вони є;
- доступу до подальшої медичної допомоги, а також можливості її надання.

Перша допомога — базова допомога, яку надають невідкладно в надзвичайній ситуації, щоб зберегти життя, уникнути подальшого заподіяння шкоди здоров'ю або запобігти хворобі, полегшити страждання і допомогти людині одужати. Для цього необхідно діяти таким чином:

- уникати завдання психологічної або фізичної шкоди самому собі, потерпілому або іншим особам і
- враховувати власні можливості — емоційні, фізичні, технічні або матеріальні.

Радимо заздалегідь вказати нижче свої дані, а також дані людини, з якою слід зв'язатися у разі надзвичайної ситуації:

ПІБ: _____ Тел.: _____

ПІБ: _____ Тел.: _____

ПЕРША ДОПОМОГА

Ваша здатність впоратися з надзвичайною ситуацією та надати у безпечних умовах ефективну допомогу пораненим або хворим (не лише лікування рани або захворювання) зростає, якщо ви звернетесь по допомогу до інших людей, які присутні на місці події, і будете використовувати всі наявні ресурси.

Іноді може знадобитися додаткова медична допомога. У таких випадках потерпілого необхідно своєчасно та обережно перевезти до медичного закладу для надання кваліфікованої допомоги.

ВИ МОЖЕТЕ ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ (АБО ДОПОМОГТИ ВРЯТУВАТИ ЙОГО), ДІЮЧИ СВОЄЧАСНО, БЕЗ РИЗИКУ ТА ГУМАННО

У ВСІХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Пам'ятайте про правила безпеки, не наражайте себе на небезпеку.

Заспокоюйте, пояснюйте, доглядайте за потерпілим.

Звертайтеся по допомогу.

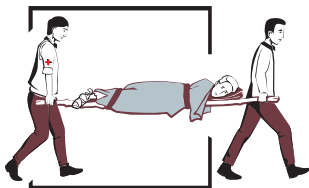
Налагодьте довірчі відносини з потерпілим. Ретельно огляньте його.

Слідкуйте за станом потерпілого. Потерпілий повинен почуватися комфортно; поважайте його людську гідність.

Дайте потерпілому попити чистої води (але лише в тому випадку, якщо потерпілий повністю притомний).

Евакуюйте потерпілого, який потребує подальшого лікування.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ

Будьте обережні, щоб не постраждати самому (уникайте мінних полів, вогню, токсичних речовин і т. д.).

Уникайте прямого контакту з тілесними рідинами (крів'ю, слиною, блювотними масами).

Терміново винесіть потерпілого з небезпечної зони, дотримуючись заходів безпеки.

ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ПРАВИЛА БЕЗПЕКИ

Надайте допомогу потерпілому в безпечному місці.

Слідкуйте за чистотою рук.

Розслабтеся (долайте стрес), заспокойте своїх рідних і друзів.

ЯКЩО ЛЮДИНА НЕПРИТОМНА

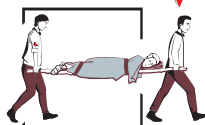
Коротко поясніть випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Перевірте, чи дихає потерпілий. Для цього обережно закиньте його голову назад і візуально та на слух визначте, чи він дихає.

Переведіть потерпілого у відновне положення, поклавши його на бік так, щоб голова була трохи закинута назад для того, щоб людина мала можливість вільно дихати і щоб був відтік рідин (крові, слини або блювотних мас) через рот. Вкрийте потерпілого.

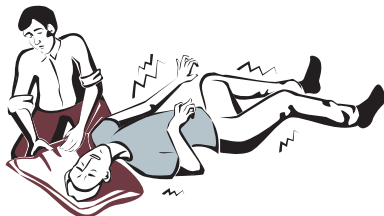

ЯКЩО ЛЮДИНА НЕПРИТОМНА

Якщо у людини судом/напад епілепсії

Коротко поясніть випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

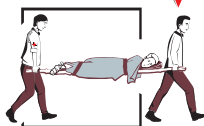

Намагайтеся тримати ситуацію під контролем, щоб ні ви, ні потерпілий не зазнали травм під час нападу епілепсії.

Не намагайтеся зупинити напад. Якщо можливо, використовуйте ковдру, одяг або м'яку тканину, щоб захистити голову потерпілого від забиття. Не обмежуйте його рухів, це може завдати шкоди вам чи потерпілому.

Щойно напад епілепсії скінчиться, переведіть потерпілого у відновне положення, поклавши його на бік так, щоб голова була трохи закинута назад для того, щоб людина мала можливість вільно дихати і щоб був відтік рідин (крові, слини або блювотних мас) через рот. Вкрийте потерпілого.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ КРОВОТЕЧА

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Потерпілий або ви самі повинні щільно притиснути до рани чисту тканину і обережно натиснути.

Або ви можете зробити компресійну пов'язку (у формі вісімки), використовуючи чисту тканину або будь-який абсорбуючий матеріал.

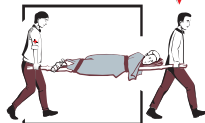

Перевірте, чи немає ознак набряклості або посиніння кінцівки («ефекту джгута»), і переконайтеся, що пов'язка не завдає болю. Якщо ви помітили одну з цих ознак, послабте пов'язку.

Якщо кров просочується крізь компресійну пов'язку

Додайте ще одну компресійну пов'язку поверх першої або накладіть ще один шар чистої тканини поверх першого.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ КРОВОТЕЧА

Якщо людина втратила кінцівку

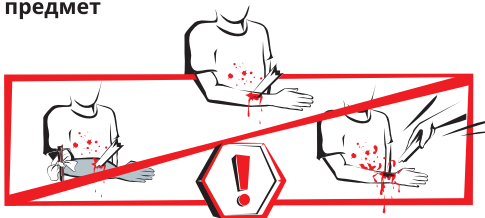

Не застосовуйте джгут.

Накладіть компресійну пов'язку.

Якщо у кінцівці застряг чужорідний предмет

Не застосовуйте джгут.

Не витягуйте чужорідний предмет.

Зафіксуйте чужорідний предмет (обкладіть його компресами або чистою тканиною).

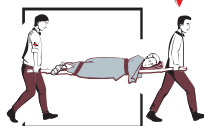
Накладіть компресійну пов'язку (не видаляючи предмет).

Якщо відбувається шийна кровотеча

Накладіть компресійну пов'язку (виводиться з-під протилежного плеча).

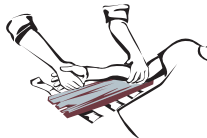

Пам'ятайте про правила безпеки

ЯКЩО У ЛЮДИНИ ПЕРЕЛОМ

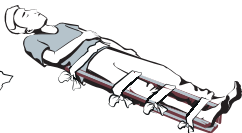
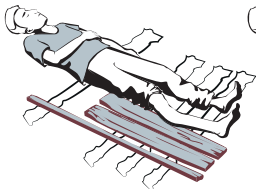
Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

У разі перелому верхньої або нижньої кінцівки обережно покладіть її на рівну тверду поверхню для того, щоб повністю її знерухомити.

Зафіксуйте пошкоджену кінцівку, щоб зменшити біль і уникнути подальших ушкоджень.

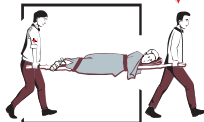
Якщо стався перелом шиї

Обережно зафіксуйте голову так, щоб вона не рухалася, і допоможіть потерпілому прийняти горизонтальне пряме положення, щоб зменшити біль і уникнути подальших ушкоджень.

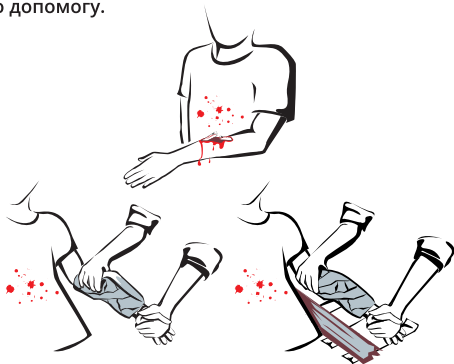
Пам'ятайте про правила безпеки

ЯКЩО У ЛЮДИНИ ПЕРЕЛОМ

Якщо це відкритий перелом

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Обережно покладіть зламану кінцівку на рівну тверду поверхню для того, щоб повністю її знерухомити.

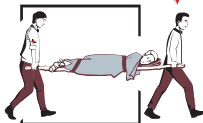
Забинтуйте рану.

Зафіксуйте пошкоджену кінцівку, щоб зменшити біль і уникнути подальших ушкоджень.

Пам'ятайте про правила безпеки

ЯКЩО У ЛЮДИНИ РАНА

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

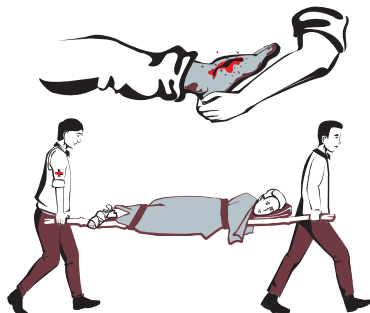
Промийте рану (використовуючи чисту рідину з милом або без нього).

Накладіть на рану чисту тканинну пов'язку. Слідкуйте за станом рани.

Якщо рана велика і забруднена

Промийте рану (використовуючи чисту рідину з милом або без нього). Накладіть на рану чисту тканинну пов'язку.

Евакуюйте потерпілого.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ РАНА

Поранення черевної порожнини

Коротко пояснить потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Накладіть на рану чисту вологу тканинну пов'язку.

Якщо внутрішні органи опинилися назовні, не намагайтеся повернути їх на місце.

Допоможіть потерпілому прийняти зручне положення тіла (наприклад, із зігнутими ногами).

Евакуюйте потерпілого.

Пам'ятайте про правила безпеки

ЯКЩО У ЛЮДИНИ РАНА

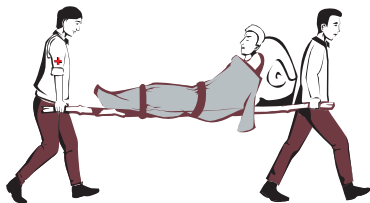
Якщо відбулося проникаюче поранення грудної клітини

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Закрийте рану шматком поліетиленової плівки (або схожого матеріалу), прикріпивши поліетилен з трьох сторін, щоб не закривати рану щільно повністю (якщо це не вдається зробити, то краще залишити рану відкритою).

Допоможіть потерпілому прийняти зручне положення тіла (наприклад, напівсидячи).

Евакуюйте потерпілого.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ ДІАРЕЯ

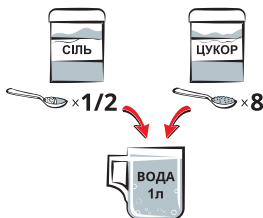
Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Вимийте руки.

Профільтруйте і скип'ятіть воду (щоб її можна було пити).

Коли вода охолоне, змішайте її з цукром і сіллю або використайте пакетики із пероральною регідраційною сіллю (ПРС), якщо є така можливість.

Дайте потерпілому випити цю суміш.

Пам'ятайте про правила безпеки

Евакууйте потерпілого, якщо йому необхідна подальша допомога.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ ОПІК

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Охолоджуйте опік (наприклад, під чистою проточною водою) протягом якомога тривалішого часу.

Припиніть процедуру, коли біль зникне або коли людина почне відчувати холод.

Накрийте опік чистим легким матеріалом, наприклад, харчовою плівкою або пластиковим пакетом.

Порадьте потерпілому слідувати за тим, наскільки добре загоюється опік, і, якщо біль не минатиме або розвиватиметься інфекція, звернутися по кваліфіковану медичну допомогу. Якщо опік більший за долоню потерпілого або вразив певну частину тіла (наприклад, обличчя, статеві органи, суглоби), необхідна кваліфікована медична допомога. Якщо потерпілий — дитина, завжди необхідна кваліфікована медична допомога.

Евакуюйте потерпілого, якщо йому необхідна подальша допомога.

ЯКЩО У ЛЮДИНИ СОНЯЧНИЙ УДАР

Коротко пояснить потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Перенесіть потерпілого в тінь.

Допоможіть потерпілому охолотитися (наприклад, обмахуйте його та/або прикладіть холодну вологу тканину до його обличчя, навколо шиї, під пахвами і до внутрішньої сторони стегон).

Дайте потерпілому попити чистої води.

Пам'ятайте про правила безпеки

Евакууйте потерпілого, якщо він потребує подальшого лікування.

ПЕРЕОХОЛОДЖЕННЯ АБО ВИСОКА ТЕМПЕРАТУРА

Коротко поясніть потерпілому, випадковим свідкам, друзям та/або родичам, що ви робитимете і чому і з якими обмеженнями ви можете зіткнутися. За необхідності звертайтеся по допомогу.

Якщо людина страждає від надмірного переохолодження (гіпотермії)

Допоможіть потерпілому зігрітися, вкрийте його та оберігайте від несприятливих погодних умов.

Якщо у людини висока температура

Дайте потерпілому чисте, тепле пиття. Не зігрівайте потерпілого шляхом розтирання. Слідкуйте за станом потерпілого. Евакуюйте потерпілого, якщо йому необхідна подальша медична допомога.

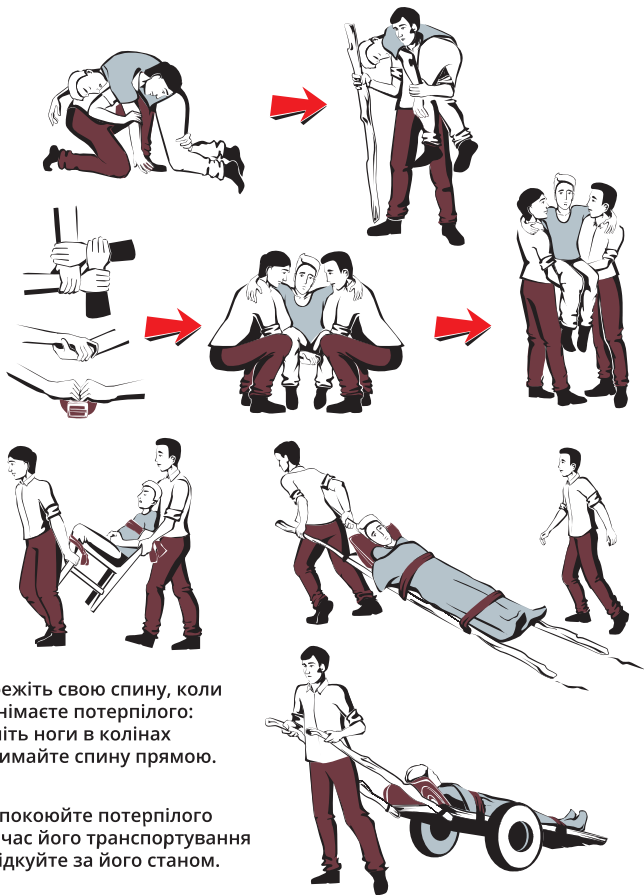
Пам'ятайте про
правила безпеки

Розташуйте потерпілого у провітрюваному приміщенні. Допоможіть потерпілому охолодитися (наприклад, обмахуйте його або витирайте обличчя вологою тканиною). Слідкуйте за станом потерпілого. Дайте потерпілому попити чистої води.

Евакуюйте потерпілого, якщо йому необхідна подальша медична допомога.

ЯКЩО ЛЮДИНУ НЕОБХІДНО ЕВАКУЮВАТИ

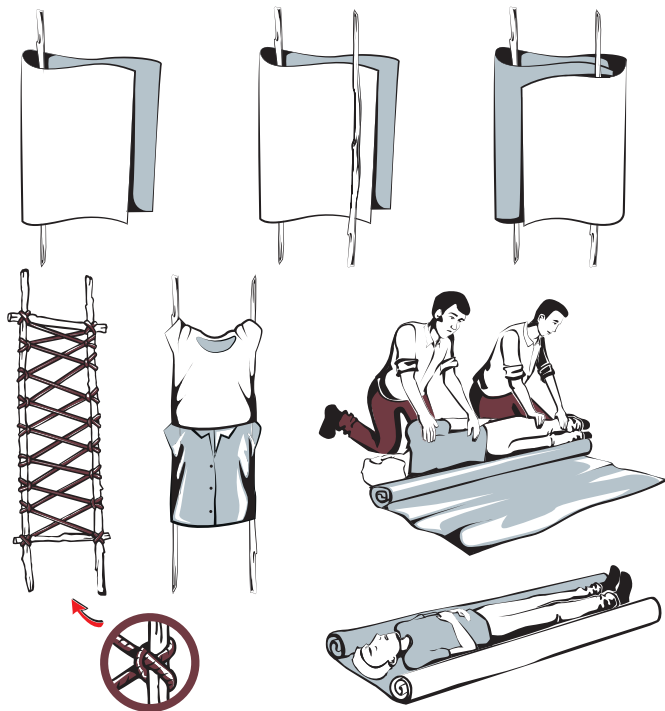

Бережіть свою спину, коли піднімаєте потерпілого: зігніть ноги в колінах і тримайте спину прямою.

Заспокоюйте потерпілого під час його транспортування і слідкуйте за його станом.

Передайте потерпілого кваліфікованим медичним працівникам для надання подальшої допомоги.

ЯКЩО ЛЮДИНУ НЕОБХІДНО ЕВАКУЮВАТИ

Бережіть свою спину, коли піднімаєте потерпілого: зігніть ноги в колінах і тримайте спину прямою.

Заспокоюйте потерпілого під час його транспортування і слідкуйте за його станом.

Передайте потерпілого кваліфікованим медичним працівникам для надання подальшої допомоги.

ПОВАГА ДО ПОРАНЕНИХ І ХВОРИХ ТА МЕДИЧНИХ СЛУЖБ

Необхідно:

- поважати і захищати поранених і хворих, а також активно працювати над полегшенням їх доступу до медичної допомоги;
- поважати і захищати медичних працівників, медичні установи та медичний транспорт — цивільний або військовий — незалежно від того, якій стороні вони належать;
- поважати гуманітарний і неупереджений характер медичної допомоги;
- залучати медичних працівників, установи і медичний транспорт для виконання виключно медичних завдань;
- не застосовувати відмову в наданні медичної допомоги або порушення роботи медичних служб в якості методу ведення війни;
- поважати розпізнавальні емблеми Червоного Хреста, Червоного Півмісяця і Червоного Кристала і використовувати їх лише за призначенням.

ПОВАГА ДО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА І ЧЕРВОНОГО ПІВМІСЯЦЯ

Як у мирний час, так і в надзвичайних ситуаціях національні товариства Червоного Хреста і Червоного Півмісяця і МКЧХ проводять навчання методам надання першої допомоги і за необхідності безпосередньо здійснюють невідкладну допомогу без будь-якої дискримінації за ознаками расової, національної, релігійної або класової приналежності або політичних поглядів.

Співробітники Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, які надають першу допомогу, прагнуть врятувати людям життя і полегшити їхні страждання, керуючись виключно намаганням задовольнити потреби потерпілих і надаючи допомогу в першу чергу тим, хто найбільше її потребує. Наші співробітники не стають на чийсь бік під час військових дій і ніколи не беруть участі в суперечках політичного, расового, релігійного або ідеологічного характеру. Вони надають першу допомогу або проводять навчання на добровільних засадах, у жодному разі не керуючись бажанням отримати вигоду.

Співробітники Червоного Хреста і Червоного Півмісяця, які надають першу допомогу, носять розпізнавальну емблему, що виконує ідентифікаційну та захисну функцію. Необхідно виявляти до них повагу і підтримувати їх гуманітарну діяльність як у мирний час, так і в надзвичайних ситуаціях.

